

Door de tijd heen

De volgende gebeurtenissen hebben te maken met de geschiedenis van de Groningse Der Aa-kerk en staan in willekeurige volgorde:

- 1 Ook in Groningen viel de groeiende welvaart samen met ontkerkelijking, waardoor de Der Aa-kerk in verval raakte.
- 2 Toen de Franse revolutionaire legers de Republiek binnentrokken, gebruikten ze de Der Aa-kerk als opslagplaats voor hooi en levensmiddelen en als paardenstal.
- 3 In de tijd dat missionarissen het christendom in Noord-Nederland verspreidden, stond op de plek waar later de Der Aa-kerk verrees een kleine houten kapel.
- 4 De kerk werd gebruikt als doorgangshuis voor onderduikers, zonder dat de Duitse bezetters dat merkten.
- 5 Otto III, bisschop van Utrecht, bevestigde de rechten van de kerk, die vooral werd bezocht door schippers en kooplui van de door handel opbloeiende stad.
- 6 Nadat het leger van stadhouder Maurits Groningen veroverde, werden de altaren in de kerk ontmanteld om de kerk geschikt te maken voor protestantse kerkdiensten.

- 2p 1 Zet deze gebeurtenissen in de juiste chronologische volgorde, van vroeger naar later. Noteer alleen de nummers.

Prehistorie en oudheid

In de vierde eeuw voor Christus werd in Athene het *ekklesiastikon* ingevoerd: voortaan kreeg iedere Atheense burger presentiegeld, ongeveer een half dagloon, voor het bijwonen van een bijeenkomst van de volksvergadering.

- 2p 2 Leg uit waardoor dit bijdroeg aan de ontwikkeling van de democratie in Athene.

Gebruik bron 1.

Een bewering:

Uit deze bron kunnen oorzaken worden afgeleid voor zowel voor de groei als voor de uiteindelijke ondergang van het Romeinse Rijk.

- 2p 3 Geef aan
- welke oorzaak voor de groei van het Romeinse Rijk uit de bron kan worden afgeleid en
 - welke oorzaak voor de uiteindelijke ondergang van het Romeinse Rijk uit de bron kan worden afgeleid.